

Силабус курсу НЕЙРОПСИХОЛОГІЯ

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка
Спеціальність: 016 Спеціальна освіта
(Фізична реабілітація)
Освітньо-професійна програма
«Спеціальна освіта (Фізична реабілітація)»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 2 рік, 3 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: ауд. 607
Консультації: четвер 14.05, ауд. 607

Мова викладання: українська

Керівник курсу

Канд.мед.наук Грушко В.С.

Анотація дисципліни

Нейропсихологія – одна з областей психології, яка сформувалась на засадах теоретичної психології й клінічної неврології, – покликана вирішувати як теоретичні, так і практичні завдання. **Метою дисципліни** є вивчення порушень вищих психічних функцій, процесів, станів та особистості в цілому внаслідок локальних уражень головного мозку.

Зміст дисципліни розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері спеціальної освіти, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Темати	Результати навчання
	<i>Змістовний модуль 1. Теоретичні основи і практичне значення нейропсихології</i>	

1	ТЕМА 1. Нейропсихологія та її місце серед соціальних та біологічних наук	Вступ. Історія розвитку нейропсихології. Вчені, що внесли особливий вклад в розвиток нейропсихології. Основні шляхи розвитку нейропсихології. Вклад Л.С.Виготського та А.Р.Лурії в розвиток нейропсихології. Мозок – субстрат психічних процесів. Методологічні основи нейропсихології.
2	ТЕМА 2. Теорія системної динамічної локалізації вищих психічних функцій	Зв'язок нейропсихології із загальною психологією. Поняття, що є загальними для нейропсихології і загальної психології. Основні характеристики вищих психічних функцій. Визначення вищих психічних функцій. Функціональна система в нейропсихології. Сугубо нейропсихологічні поняття. Вузький локалізаціонізм. Антилокалізаціонізм. Еклектична концепція. Принцип динамічної локалізації вищих психічних функцій. Анатомічні дані міжпівкульової асиметрії. Функціональна міжпівкульова асиметрія. Домінантність півкуль. Міжпівкульова взаємодія. Розщеплений мозок. Сенсорні, мовні, рухові, зорово-конструктивні феномени у хворих із розщепленим мозком.
3	ТЕМА 3. Проблема міжпівкульової асиметрії мозку і міжпівкульова взаємодія	
4	ТЕМА 4. Проблема вищих психічних функцій в нейропсихології.	Визначення поняття вищі психічні функції. Системність – одна із найважливіших її характеристик вищих психічних функцій. Соціальність вищих психічних функцій. Біологічні основи вищих психічних функцій. Мовна опосередкованість вищих психічних функцій. Внутрішньосистемні і міжсистемні перебудови.
Змістовний модуль 2. Порушення вищих психічних функцій при локальних ураженнях головного мозку		
5	ТЕМА 5. Сенсорні і гностичні зорові розлади.	Зорові агнозії. Загальні принципи роботи аналізаторних систем. Два типи розладів аналізаторних систем. Рівні зорової системи. Предметна агнозія. Лицева агнозія. Оптико- просторова агнозія. Буквенна агнозія. Кольорова

		агнозія. Симультанна агнозія.
6	ТЕМА 6. Сенсорні і гностичні шкірно-кінестетичні розлади.	Тактильні агнозії. Загальні дані про шкірно-кінестетичну чутливість. Основні провідники шкірно-кінестетичної чутливості. Гностичні шкірно-кінестетичні розлади. Таламічний синдром. Тактильні агнозії. Нижньотім'яний синдром. Ураження верхньої тім'яної області кори.
7	ТЕМА 7. Сенсорні і гностичні слухові розлади	Слухові агнозії. Основні рівні слухового аналізатора. Основні фізичні параметри звуку. Немовний та мовний слух. Слухові агнозії при ураженні правої скроневої долі. Слухові розлади при ураженні лівої скроневої долі.
8	ТЕМА 8. Порушення довільних рухів і дій.	Проблема апраксії. Рівні регуляції рухів по Н.А.Бернштейну. Пірамідна система. Екстрапірамідна система. Паралічі і парези. Порушення довільних рухів і дій. Апраксії: кінестетична, просторова, кінетична, регуляторна
9	ТЕМА 9. Порушення мови при локальних ураженнях мозку	Проблема афазій. Експресивна мова. Імпресивна мова. Внутрішня мова. Розлади мови. Сенсорна афазія. Акустико-мнестична афазія. Оптико-мнестична афазія. Аферентна моторна афазія. Кінестетична моторна афазія. Семантична афазія. Моторна еферентна афазія. Динамічна афазія.
10	ТЕМА 10. Основні напрямки розвитку нейропсихології	Діагностичний напрямок. Нейропсихологія в клініці нервових хвороб. Нейропсихологія дитячого віку. Герентологічна нейропсихологія. Реабілітаційний напрямок нейропсихології. Нейропсихологічні методи перебудови функціональних систем
11	ТЕМА 11. Теоретичні основи нейропсихології	Сучасна теоретична основа нейропсихології. Вищі психічні функції і структури мозку. Вищі психічні функції та функціональні системи мозку. Основні наукові погляди на локалізацію вищих психічних функцій. Сучасна локалізація вищих психічних

		функцій в мозку. Довільність регуляції ВПФ. Новизна та оригінальність поглядів лурівської нейропсихології на ВПФ.
12	ТЕМА 12. Роль півкуль головного мозку в формуванні вищих психічних функцій	Особливості будови правої та лівої півкуль. Функціональна специфічність півкуль. Взаємодія півкуль при формуванні ВПФ. Роль потиличних часток правої та лівої півкуль у формуванні ВПФ. Роль скроневих часток правої та лівої півкуль у формуванні ВПФ. Роль тім'яних часток правої та лівої півкуль у формуванні ВПФ. Роль лобних часток правої та лівої півкуль у формуванні ВПФ.
13	ТЕМА 13. Довільність вищих психічних функцій.	Основні характеристики ВПФ. Соціалізація ВПФ. Порушення рухів і дій. Рівні регуляції рухів по Б.А. Бернштейну. Центральний та периферійний рухові нейрони. Норма та патологія пірамідної системи. Норма та патологія екстрапірамідної системи. Апраксії
14	ТЕМА 14. Порушення рухів і дій	Центральний і периферійний рухові нейрони. Базальні ядра і ВПФ. Основні порушення при ураженні пірамідної системи. Основні порушення при ураженні екстрапірамідної системи. Гіпокінезія та її вплив на ВПФ. Гіперкінези. Основні апраксії.

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики
ФК-1.	Здатність знати нормативно-правові основи спеціальності «Спеціальна освіта, корекційно-педагогічної діяльності і професійних обов'язків; уміти налагоджувати міжособистісні стосунки; досвід соціальної, корекційно-педагогічної взаємодії у процесі навчальної і професійної діяльності.
ФК-2.	Здатність вміти виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки,

	<p>професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу); досвід продуктивної організаційної діагностичної, реабілітаційної, абілітаційної і корекційної роботи в освітньо-професійному середовищі, відстоювати інтереси осіб з ООП.</p>
ФК-3.	<p>Здатність знати основні способи і засоби міжособистісної комунікації, стилі мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами в галузі спеціальної освіти; вміти постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і корекційно-педагогічну комунікацію, застосовувати інформаційно-комунікативні технології в професійній і науковій діяльності).</p>
ФК-4.	<p>Здатність мати психолого-педагогічні, корекційно-методичні та фахові знання; вміти відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей осіб з особливими освітніми потребами; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби навчання та виховання у ВНЗ та корекційного процесу в закладах освіти та охорони здоров'я; досвід організації корекційно-педагогічного процесу та педагогічного спостереження за викладанням фахових дисциплін; здатність удосконалювати власну викладацьку та корекційно-педагогічну діяльність).</p>
ФК-5.	<p>Здатність знати методологічні та психолого-педагогічні основи корекційної роботи при різних психофізичних порушеннях у осіб з особливими освітніми потребами; вміти проводити корекційно-розвиткову роботу у різних типах закладів.</p>
ФК-6.	<p>Здатність знати основні правила наукової організації дослідно-педагогічної і корекційно-педагогічної діяльності; вміти раціонально організувати власний науково-дослідний і корекційно-педагогічний процес, самостійно контролювати їх результативність, ефективність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних інноваційних педагогічних і корекційних технологій).</p>
ПРН 1.	<p>Володіє знаннями про організацію, управління, нормативно- правове забезпечення, соціально-економічні та культурні умови діяльності спеціальних освітніх установ для дітей з порушеннями психофізичного розвитку, інклюзивних навчальних закладів та навчально-реабілітаційних центрів; сучасні досягнення корекційно- педагогічної теорії і практики; Закон України про освіту, Конвенцію про права дитини, нормативно-правові акти та державні документи з питань навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку; державну мову відповідно до чинного законодавства про мови в Україні.</p>
ПРН 8.	<p>Володіє знаннями про вимоги до оснащення та обладнання навчальних кабінетів, класів, корекційних закладів.</p>
ПРН 9.	<p>Вміє проєктувати, планувати і проводити корекційну роботу, здійснювати їх інформаційне, методичне, фінансове та кадрове забезпечення.</p>

Літературні джерела

1. Аршава, И.Ф., Корниенко В.В. «Основы нейропсихологии». – Д ., 2013. – 148 с.
2. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій. – Тернопіль, в-во ТНТУ ім. Т. Пулюя, 2017. – 194 с.
3. Псядло Э. М. Анатомия и морфология центральной нервной системы: Учебное пособие для студентов факультета «Психология и социальная работа» / Э. М. Псядло. – Одесса : «Фенікс», 2018. – 206 с.
4. Філіппов М.М. Психофізіологія людини: Навчальний посібник / М.М. Філіппов. – К.: МАУП, 2003. – 136 с.
5. Хомская С.Д. „Нейропсихология”- СПб: Питер, 2003.- 496 с.

Додаткова

1. Тарасун В.В. Морфофункціональна готовність до шкільного навчання дітей з особливостями у розвитку (нейропсихологічний підхід). Монографія – К.: 2008. – 298 с.

1.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись у онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 – усне опитування, тести, завдання	25
Модуль 2 – усне опитування, тести, завдання	40
ІНДЗ	15
Залік – тести, завдання	20